

**Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute
Keskus
Narva mnt 7a
10117 TALLINN**

11.08.2017 nr 19-2/VP-17-0105

Kütteõli reostuse likvideerimine Tartus - selgitused taotluse juurde

Käesoleva kirjaga esitab linnamajanduse osakond selgitused projekti "Kütteõli reostuse likvideerimine Tartus" (edaspidi Projekt) taotluse juurde. Selgitused puudutavad taotluse kiireloomulisust, kulude abikõlblikkuse perioodi ning seoseid riigihangete seadusega ja reostuse päritolu.

1. Taotluse kiireloomulisus

SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse nõukogu poolt kinnitatud "Keskkonnaprojektide finantseerimise kord" p 2.4 kohaselt loetakse kiireloomuliseks taotlus, mille kiire rahuldamine on hädavajalik keskkonnakahju vältimiseks, keskkonnareostuse likvideerimiseks või inimese tervise kahjustamise vältimiseks või mille rahuldamata jätmine kiireloomulisena toob kaasa olulise programmi eesmärgi täitva projekti ära jäämise.

Projekti käivitati 2017. a juunis keskkonnareostuse likvideerimiseks, keskkonnakahju vältimiseks ja inimeste tervise kahjustamise vältimiseks.

Käesoleva taotluse esitamise hetkeks on projekti raames läbi viidud esmased avariitööd ning järke ootab ca 60 m² pindalaga maa-aluse kütusehoidla likvideerimine.

Linnamajanduse osakonna hinnangul on teise etapi tööd vajalik läbi viia esimesel võimalusel, soovitatavalt 2017. a jooksul. Maa-alune kütusehoidla sisaldab reostunud pinnast ning kütusehoidlasse satub sadevesi. Mida rohkem sadevett jõuab kütusehoidlasse, seda suurem on võimalus, et reostus pääseb liikuma ning tekib täiendav oht keskkonnale. Osakond märgib, et projekti esimese etapi puhul pääses reostus liikuma valingvihmade tagajärjel.

Keskkonnainvesteeringute Keskuse keskkonnaprojektide taotlusvoor avatakse reeglina üks kord aastas veebruaris ning rahastamisotsused tehakse juunis. Osakonna hinnangul on oluline, et käesolev projekt saaks keskkonnohutuse tagamiseks lõpetatud võimalikult kiiresti ja seega palume taotlus rahuldada kiireloomulisena.

2. Kulude abikõlblikkuse periood

Keskkonnaprojektide finantseerimise korra p 5.4 kohaselt algab sihtfinantseeritavate kulutuste abikõlblikkuse periood taotlusvooru tähtajast ja lõpeb rahastamise otsuse kehtivusaja möödumisel. Kiireloomuliste taotluste abikõlblikkuse perioodi osas ei sisalda finantseerimise kord eraldi sätteid. Käesolevaga taotleme abikõlblikkuse perioodi alguseks Projekti raames tehtud esmased avariitööd alates 14. juunist 2017. a.

Avariitööde teostamisega ei olnud võimalik oodata keskkonnaprogrammi taotlusvooru avanemiseni, kuna vajalik oli likvideerida esmane oht pinnasele, põhjaveele, pinnaveele ja elanike tervisele.

Valingvihmade tagajärjel tõusis reostus maapinnani, naftasaadused reostasid Näituse 22c ja Vaksali 31 parkla. Parklas suleti sadeveekaevud ning avati reostuskolle, et vältida naftaseguse vee edasist tungimist maapinnani. Reostuskolde avamisel eeldati, et tegemist on ca 3 m³ suurese maa-aluse metallmahutiga, mille likvideerimine oleks ühistule koostöös linnaga olnud jõukohane. Eeldus tugines kohal viibinud päästeameti arvamusele, kes hindas olukorda metalli-detektori abil. Kolde avamisel selgus, et reostus on oluliselt ulatuslikum, kuid töid asja kiireloomulisuse tõttu ei olnud võimalik töid pooleli jätta, otsida rahalisi vahendeid tööde teostamiseks või läbi viia riigihanke menetlus.

Reostuskolle asus kortermajade õuealal ning kogu reostuskolde piirkonnas levis väga tugev naftasaaduste lõhn. Õlisegune vedelik pumbati koldest välja, veeti välja kütusehoidla avatud osas olnud reostunud pinnas ja kolle suleti. Töödega alustati 14. juunil (kolmapäeval) ning need lõpetati 16. juunil (reedel). Töödega kiirustati, kuna parkal sadeveekaevud olid suletud, kuid oodata oli uusi vihmasadusid ja avatud kolle koos vihmasadude ning suletud restkaevudega oleks olukorra teinud veel keerulisemaks.

Tulenevalt eespool toodust palume lugeda 2017. a juunikuus teostatud avariitööd abikõlblikeks kuludeks, kuna töödega ei olnud võimalik oodata.

3. Riigihanke seaduse kohaldamine

Riigihangete seaduse kohaselt on hankijatel kohustus korraldada hankemenetlus avatud hankemenetlusena, kui riigihangete seadusest ei tulene teisiti.

RHS § 28 lg 2 3 kohaselt on hankija õigus viia hankemenetlus läbi väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetlusena, kui hankelepingu kiire sõlmimine on vajalik hankijast sõltumatute ettenägematute sündmuste tagajärjel tekkinud äärmise vajaduse tõttu, mis ei võimalda kinni pidada RHS §-s 35 sätestatud tähtaegadest.

Avariitööd reostuse likvideerimiseks tellis korteriühistu Näituse 22b, enne tööde tellimist peeti läbirääkimisi ohtlikke jäätmete käitluslitsentsi omava ettevõtjaga AS Epler & Lorenz. Ettevõtte esitas hinnapakumise, mille alusel alustati töödega. Tööde eest tasus linna ja korteriühistu vahel sõlmitud finantseerimislepingu alusel Tartu Linnavalitsuse linnamajanduse osakond.

Riigihanke seadusemõistes tehti avariitööd väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluse tulemusena. Linnamajanduse osakond on käesoleva kirja punktis 2 selgitanud, et tööde kiire teostamine oli vajalik keskkonnaohu kõrvaldamiseks.

Maa-aluse kütusehoidla olemasolust ei olnud teadlikud Näituse 22b ühistu ega linnavalitsus ning reostuse tungimine maapinnani on käsitletav hankijast sõltumatu ettenägematu asjaoluna, mis tõi endaga kaasa vajaduse tööde tellimiseks kiiresti, ilma RHS-s sätestatud tähtaegasid järgimata.

Tulenevalt eespool toodust palume lugeda avariitöödele tehtud kulutused abikõlblikeks kuludeks, kuna kulutused on tehtud kooskõlas RHS-s § 28 lg 2 punktis 3 lubatud erandiga.

4. Reostuse päritolu

Jääkreostuskolle pärineb ajast, kui alal tegutses Tartu Piimatoodete Kombinaat ning tänased kinnistuomanikud ei ole reostuskolde olemasoluga mingil viisil seotud.

Kütusehoidla endisaegset päritolu kinnitab Tartu Linnavalitsuse arhiivis leiduv Tartu Piimatoodete Kombinaadi rekonstrueerimise projekt aastast 1959, millele on kantud maa-aluse kütusehoidla kontuurid. 1959. a joonise kontuurid kattuvad maa seest 2017. aastal avastatud kütusehoidlaga.

Territoorium, millel tegutses Tartu Piimatoodete Kombinaat (Vaksali 31 kinnistu), erastati 1999. aastal AS-le Ühinenud Meierei. Erastamistoimikus ja Tartu Linnavalitsuse 23.02.1999. a erastamise aluseks olnud korralduses nr 612 asuvad asendiplaanid kajastavad erinevaid maapealseid hooneid ja mahuteid ning maa-aluseid rajatisi, kuid nendelt ei nähtu maa-aluse 70 m² suuruse kütusehoidla olemasolu.

Jooniselt nähtunud teised mahutid on likvideeritud kortermajade rajamise (2002. a) käigus.

Käesolevaga palub linnamajanduse osakond lugeda endise Tartu Piimakombinaadi territooriumil ilmnunud reostuse likvideerimise kulud abikõlblikeks kuludeks.

Reostus asub täna kolmel kinnistul (Näituse 22b, Näituse 22c ja Vaksali 31), mille tänased omanikud (eraisikud alates aastast 2002 ja Eesti Vabariik alates aastast 2010) ei ole seotud reostuse tekkega. Täna sed kinnistuomanikud ei teadnud reostuse olemasolust ning reostuse likvideerimine käib Näituse tn kortermajade elanikele üle jõu. Tulenevalt jäätmeseadust või teistest õigusaktidest ei lasu reostuse likvideerimise kohustus ka käesoleva rahataotluse esitajal Tartu Linnavalitsusel.

Lugupidamisega

/ allkirjastatud digitaalselt /

Rein Haak

Juhataja

Ülle Mauer

736 1248 ylle.mauer@raad.tartu.ee